

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Remissvar En utvecklad arbetsgivardeklaration

Saco har fått möjlighet att yttra sig över delbetänkandet En utvecklad arbetsgivardeklaration – åtgärder mot missbruk av välfärdssystemen (SOU 2023:47).

I nuvarande betänkande har utredningen sett över arbetsgivardeklarationen som verktyg för att komma åt arbetslivskriminalitet på olika sätt. Flera förslag på åtgärder presenteras i betänkandet för att motverka missbruk av välfärdssystemet och minska risken för felaktiga utbetalningar eller felaktiga beslut. Saco är generellt sett mycket positiv till åtgärder som kan förhindra arbetslivskriminalitet. Brott mot välfärdssystemet är oacceptabelt.

Inledningsvis vill Saco framhålla att även arbetsgivaren har ett ansvar när det gäller att motverka arbetslivskriminalitet. För arbetstagare är det av stor vikt att varje månad få korrekta lönespecifikationer med detaljerade uppgifter om lön, avdragen preliminärskatt och utbetald nettolön samt vissa ytterligare uppgifter. Uteblivna eller felaktiga lönespecifikationer indikerar ofta att löneregistreringen inte har skötts. Lönespecifikationerna ger arbetstagare och arbetstagarorganisationer möjlighet att kontrollera alla utbetalningar från arbetsgivaren, något som på ett bra sätt motverkar arbetslivskriminalitet.

Saco väljer att i övrigt yttra sig över avsnitten om ytterligare uppgifter på individnivå. Utredningen har identifierat några typer av anställningsrelaterade uppgifter som skulle kunna lämnas i arbetsgivardeklarationen utav arbetsgivaren. Det avser tidsrelaterade uppgifter, underrättelse om anställning av utlänning till Skatteverket, förekomst av A1-intyg samt förekomst av arbetstillstånd.

Utredningen föreslår att arbetsgivaren ska lämna uppgifter om föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning i samband med arbetsgivardeklarationen. En fördel med förslaget är att inte småbarnsföräldrar påläggs ett ytterligare ansvar om att lämna in uppgifter i sin kontakt med Försäkringskassan. I stället framstår arbetsgivardeklarationen som en smidigare lösning att komma till rätta med fusk och felaktigheter. En annan fråga är Försäkringskassans möjligheter att hantera inlämnade uppgifter och vilka resurser som krävs för myndighetens handläggning av ärenden.

Saco vill även lyfta fram vissa villkor i arbetsmarknadens parter kollektivavtal. Om en arbetstagare arbetar hos en arbetsgivare som är kollektivavtalsbunden så finns oftast rätt till föräldralön dvs. extra utbetald lön av arbetsgivaren under föräldraledigheten. För att få föräldralön måste arbetstagaren också få ersättning från Försäkringskassan i form av föräldrapenning. Det är en kontroll som innebär att kollektivavtalen i viss mån kan motverka felaktiga utbetalningar i den delen.

När det gäller förslaget om underrättelse av anställning till Skatteverket är det något som redan sker idag, fast genom en särskild pappersblankett. Saco håller med utredningen om att det lämpligen i stället kan ske elektroniskt via arbetsgivardeklarationen. Saco tillstyrker därmed förslagen om att arbetsgivare via arbetsgivardeklarationen ska underrätta Skatteverket om anställning av utlänning.

Utredningen gör vidare bedömningen att det inte är lämpligt att införa krav på att i arbetsgivardeklarationen lämna uppgifter på individnivå om arbetad tid, period för utbetald ersättning och annan frånvaro än vård av barn. Saco anser utifrån ett arbetstagarperspektiv att en sådan uppgiftsskyldighet skulle kunna utgöra ett intrång i enskildas integritet på ett sätt som inte kan anses vara proportionerligt med ändamålet med behandlingen. I betänkandet finns också en bra och behövlig analys avseende integritetsaspekten vid varje förslag. Saco tillstyrker således utredningens bedömning i denna del om att inte lämna vissa uppgifter.

Vidare ser Saco det som positivt att utredningen har beaktat att information om utfärdade A1-intyg samt förekomsten av arbetstillstånd redan finns hos en annan myndighet. Att inte utöka administration och personuppgiftsbehandling framstår som en rimlig avvägning om uppgifterna redan finns hos andra myndigheter än Skatteverket. En bättre samordning mellan myndigheter framstår som en bättre lösning.

Slutligen vill Saco framföra att betänkandets förslag om ytterligare uppgifter om enskilda i arbetsgivardeklarationen måste ses i ett större sammanhang. Vikten av att förhindra intrång i den personliga integriteten måste tas på allvar. Det finns en risk att flera lagstiftningsinitiativ som avser informationsutbyte, kontroll och bevakning sammantaget inte i tillräcklig utsträckning värnar om människors integritet. Det är något som behöver ses över under det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Med vänliga hälsningar
Sveriges akademikers centralorganisation

Lena Granqvist
Samhällspolitisk chef

Maria Rasmussen
Utredare